

Et spørgsmål om kemi ...

AU's forskningsfond scorer kassen på salget af Cheminova. Men slipper fonden af med den sorte plet fra en af de værste forureningssager i Danmark?

s. 12-17

#5

**okt.
2014**

OMNIBUS

Aarhus Universitets avis

#5, årgang 2
oktober 2014
omnibus.au.dk

Fotos: Anders Trærup

Opråb!
s. 18-19!

Cecilie druknede i bøger og forventninger

STRESS Først opgav Cecilie sit frivillige arbejde. Derefter skruede hun gradvist ned for det sociale liv med venner og holdkammerater på studiet. Til sidst var der kun bøgerne og magtesløsheden tilbage. Nu har hun skiftet »perfekt« ud med »godt nok«.

af Christian Garde Petersen
foto: Anders Trærup

I dag er det lykkedes 23-årige Cecilie at begrænse den samlede tid, hun bruger på læsning og undervisning, til en normal arbejdsuge.

»Jeg er begyndt at sige, at jeg gerne vil være god til mit fag, frem for at det skal være 12-taller hele vejen igennem. Det er lidt mere opnåeligt,« siger hun med et smil.

Cecilie virker afklaret og kontrolleret. Hun har mærket på egen krop, hvad det vil sige at presse sig selv helt derud, hvor det er usundt for både krop og sind, i jagten på det perfekte.

Nu forsøger hun at genfinde glæden ved det studie, som var lige ved at tage pusten fra hende. Samtidig håber hun, at hendes historie kan få flere studerende til at tale åbent om stress.

Ønskestudiet

Det var med store forventninger, Cecilie i sommeren 2013 startede på medicinstudiet på AU. Både til uddannelsen og til sin egen præstation. Hun ville gerne gøre det godt. Derfor lagde hun hårdt pres på sig selv allerede i eksamensperioden på første semester. Alligevel var hun usikker på, om det var nok.

»Jeg var nervøs, og det betød rigtig meget for mig, at jeg skulle klare det her godt,« siger hun.

Det gik godt, og Cecilie kunne ånde lettet op. Men da hendes hold kun tre uger inde i det nye semester fik at vide, at nu kunne de godt begynde at forberede sig på eksamen igen, ramte det Cecilie som en knytnæve i maven.

Tomt for energi

»Fuck, jeg har lige bestået alle mine fag. Jeg kan ikke begynde at læse til eksamen allerede nu,« tænkte hun. Allige-

vel tog hun samvittighedsfuldt hul på opgaven.

Selvom Cecilie havde forelæsninger til kl. 18 flere gange om ugen, holdt hun ikke fri, når hun kom hjem. Hun satte sig i stedet til at læse. Og mellem forelæsningerne mødtes hun med sin læsegruppe for at repetere stoffet.

»Jeg tog mig ikke tid til at restituere og lade op til dagen efter. Så jeg var dødtæt, når det blev fredag,« siger hun.

Arm-dag og lasagne fra bunden

Det betød, at Cecilie skruede mere og mere ned for sit sociale liv. Hun havde ganske enkelt ikke energi til at gå ud. Arbejdet som frivillig samarit skar hun også fra i forsøget på at nå al den læsning, hun gerne ville.

»Jeg tror overhovedet ikke, det var den mest optimale måde at gøre det på, men alle siger, de læser lige så meget. På den måde presser vi også hinanden

indbyrdes på studiet,« siger Cecilie og fortsætter:

»Og samtidig er der jo en forventning om, at man også klarer sig godt socialt, at man laver sin lasagne fra bunden og har en ugentlig arm- og ben-dag i fitnesscenteret. Det kan bare ikke lade sig gøre.«

Mur af tavshed

Cecilie oplevede, at det var umuligt at dele sine bekymringer med andre på studiet.

»Det er ikke accepteret at sige, hvis man synes, det kan være hårdt at få sin uge til at hænge sammen, eller hvis man synes, stoffet er vildt svært,« siger hun.

Midt på semesteret gjorde Cecilie alligevel forsøget i en undervisningspause, men der var »fuldstændig stille«, husker hun. »Ingen respons.«

Heller ikke i Cecilies tidligere læsegruppe var der forståelse at hente.

kolofon

omnibus.au.dk

Omnibus udgives af Aarhus Universitet seks gange om året til universitetets studerende og ansatte. Omnibus har redaktionel frihed og redigeres uafhængigt af særinteresser hos nogen gruppe ved Aarhus Universitet.

Redaktionen

Vi modtager meget gerne input. Ring, skriv, eller kig forbi redaktionen:

Omnibus
Fuglesangs Allé 4,
bygning D (2623), lokale D2a
8210 Aarhus V
Telefon: 8715 3619
omnibus@au.dk

Lotte Bilberg, (lobi)
ansvarshavende redaktør
Telefon: 8715 3619
Mobil: 5133 5344
lobi@au.dk

Christian Garde Petersen, (cgp)
journalist
Telefon: 8715 3058
Mobil: 2118 6272
garde@au.dk

Marie Groth Andersen, (mga)
journalist (barsel)
Telefon: 8715 3058
Mobil: 5133 5053
mga@au.dk

Sara Rosenkilde Kristiansen, (srk)
studenterskribent
sark@au.dk

Foto
Lars Kruse, fotograf
lk@au.dk

Jesper Rais, fotograf
jesperrais@au.dk

Anders Trærup, fotografelev
avt@au.dk
Maria Randima, fotografelev
mrbs@au.dk

Design og layout
Astrid Friis Reitzel, grafisk designer
afr@au.dk

Oversættelse
Peter Lambourne, oversætter
peter@lambourne.dk

Korrektur

Charlotte Boel, kommunikationsmedarbejder
cbo@au.dk

Produktion
vahlernikolaisen

Oplag
15.000

ISSN 2245-9456

Distribution

Intern post på Aarhus Universitet.
Den nyeste udgave af Omnibus kan findes i standere og kantiner overalt på universitetet.

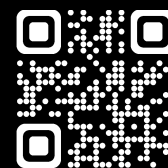
Annoncer

Tom A. Poulsen, A&P University Solutions
Telefon: 6128 8517
tp@apuss.dk

In English, please!

Omnibus is published in English as a web-based newspaper.

Just scan the code with your smartphone if you'd like to read the newspaper in English.

You can also find the English version at omnibus.au.dk/en

»Normalt på studiet har man jo en læsegruppe for at kunne støtte hinanden i stoffet og for at bevare motivationen på studiet. Det var slet ikke min oplevelse. Jeg synes, det var mere et kapløb om, hvem der nåede mest og klarede sig bedst,« siger hun.

Kunne hele tiden blive bedre

For at finde forståelse for sine bekymringer søgte Cecilie hjælp hos studievejledningen, som kom med forslag til, hvordan hun kunne strukturere sine timer, og hjalp hende med at lave en ugeplan.

Men det lykkedes ikke Cecilie at overholde planen, heller ikke selvom der kun var sat én fridag af om ugen.

»Jeg havde svært ved at lukke bogen og lægge den fra mig, når jeg skulle. For der var jo mere tid til at læse, og så kunne det jo blive bedre. Men problemet er, at når man har en idé om, at alt skal være perfekt, så har man jo også tabt på forhånd,« siger hun.

I stedet fik Cecilie tid hos Studenterrådgivningen og tre konsultationer med en psykolog, som blandt andet fortalte, at det var vigtigt at holde fast i fritidsaktiviteter, familie og venner. For hvis man kun har studiet, og det så vælter, så vælter hele ens verden, sagde psykologen.

»Det havde hun ret i. Jeg kunne bare ikke se rationelt på det i øjeblikket. Jeg var så presset og så træt. Jeg tænkte kun på de sider, jeg skulle have læst til dagen efter. Det skulle jeg bare, uanset om jeg følte mig stresset eller ked af det.«

Arbejdsdag: 09.00-02.00

Cecilie var kommet ind i en ond cirkel. Jo mere hun isolerede sig med bøgerne, og jo hårdere hun pressede sig selv, jo sværere havde hun ved at koncentrere sig om det, hun læste. Efterhånden som eksamen nærmede sig, brød Cecilie sammen med jævne mellemrum.

»Det kunne være en helt almindelig onsdag formiddag, hvor jeg græd

”
Problemet er, at når man har en idé om, at alt skal være perfekt, så har man jo også tabt på forhånd.

Cecilie, studerende

uafbrudt i to timer. Jeg vågnede nogle gange om morgenen og var bundulykkelig, for jeg vidste, jeg ikke kunne nå det, jeg gerne ville,« siger hun.

Op til eksamen var der kun bøgerne tilbage. Ikke engang en løbetur kunne Cecilie finde tid til. Hun læste uafbrudt, fra hun stod op om morgenen til klokken et-to stykker ud på natten.

»Jeg var bange for, jeg ikke nåede nok. Men lige meget hvor meget jeg læste, så var der ikke noget, der sad fast,« siger hun.

Spisestop blev dråben

Cecilie følte sig i eksamensperioden så magtesløs, at det begyndte at gå ud over hendes spisevaner.

»Når jeg ikke kunne kontrollere noget som helst andet, så var det eneste, jeg kunne kontrollere, min mad. Det var det, jeg ledte det over på, for jeg vidste ikke, hvad jeg ellers skulle gøre,« siger hun.

Det blev samtidig et wake-up call til

➤ *fortsat*

Cecilie druknede i bøger og forventninger

Cecilie, som pludselig kunne se, at tingene slet ikke var, som de skulle være.

»Jeg tænkte: Okay, der er altså bare noget galt nu. Jeg havde ikke kunnet se det i starten af semesteret. For da tænkte jeg, at sådan var det jo bare. Det er jo hårdt at læse,« siger hun.

Droppede eksamen

Cecilie besluttede sig for at droppe sin eksamen og tage kontakt til en privat psykolog for at få hjælp til at komme på ret køl igen.

»Jeg går på en uddannelse, jeg virkelig gerne vil. Men jeg sagde til mig selv, at hvis jeg nogensinde kommer i den her situation igen, så skal jeg bare ikke fortsætte. Derfor bliver jeg nødt til at gøre noget for at komme igennem på en fornuftig måde,« siger hun.

Beslutningen om at droppe eksamen var imidlertid ikke let. Tværtimod.

»Jeg var meget i tvivl. Det var en sindsygt hård beslutning og et kæmpe nederlag i starten. Både personligt og socialt. Jeg havde hele tiden sagt til mig selv, at selvfølgelig kunne jeg klare det godt,« siger hun.

Gejsten tilbage

Alligevel er Cecilie glad for sit valg og samtalerne med psykologen. Hun har fået lysten til studiet tilbage.

»Jeg har fundet ud af, at jeg vinder mere i sidste ende ved at sætte mine forventninger ned og lytte mere til mig selv og min krop. Hvis jeg sidder og læser, men kan mærke, jeg ikke får noget ud af det, så lukker jeg bogen og løber en tur i stedet for,« siger hun.

Det er ikke kun i forhold til læsningen, Cecilie er blevet bedre til at mærke efter. Det gælder også i sociale sammenhænge.

»Det er vigtigt for mig at holde fast i det sociale, ellers fungerer det ikke. Men jeg behøver ikke være hele natten i fredagsbaren, hvis jeg ikke har energien. Et par timer er også i orden,« siger hun.

Navnet i artiklen er opdigtet.
Cecilies rigtige navn er redaktionen bekendt.

Godt er godt nok

STRESS Jagten på det perfekte og en indlejret præstationskultur i vores samfund er medvirkende til, at 17 procent af de studerende på AU føler stærke og vedvarende stresssymptomer. Sådan lyder det fra Studenterrådgivningen og AU's studenterpræster, som opfordrer til at turde tale om problemet.

af Christian Garde Petersen

Mere end hver sjette af de studerende på AU, som har deltaget i Studiemiljøundersøgelse 2014, har svaret, at de ofte eller næsten altid føler stærke stresssymptomer. I eksamensperioder stiger tallet ifølge undersøgelsen til mere end hver tredje.

Universitetspræst på AU Jens Munk har inden for det sidste halvandet års tid fået invitationer til at holde oplæg om stress fra blandt andet Medicin og Tandlægeskolen. Som en central faktor for udbredelsen af stress peger præsten på en generel konkurrence- og præstationsorienteret kultur, der kendetegner hele vores samfund, men slår ekstra meget igennem på universiteterne.

»Hele universitetsmiljøet vækker en perfektionstrang, fordi du bliver målt på en karakter. Det skaber en vækstbetingelse for den her særlige måde at være i verden på – et grundmenneskeligt vilkår, hvor du hele tiden skal overgå dig selv og samtidig opretholde en facade udadtil,« siger han.

Når kun det perfekte er godt nok

Det er på den baggrund, Jens Munk allerede for fem år siden startede en samtalegruppe med fokus på perfektionstrang og utilstrækkelighedsfølelse. Mange af præstens samtaler med de studerende har nemlig som omdrejningspunkt, at de unge ikke føler, de kan leve op til egne og andres forventninger. Og det er et pres, der kan få usunde fysiske konsekvenser i form af stress.

»Perfektionismetrang har stor sammenhæng med stress, som jo handler om, at du vil være lidt bedre, end du er, og hele tiden vil nå lidt mere, end dit sind og din krop kan holde til. Og det er ikke kun i forhold til studiet, man skal være perfekt. Det gælder også udseende og det sociale liv. Det kan blive et åg at bære rundt på,« siger Jens Munk.

Følelsen af fiasko

Psykolog hos Studenterrådgivningen i Aarhus, Marianne Vinter, nikker genkendende til studenterpræstens udlægning og understreger samtidig, at årsagerne til stress er komplekse og personlige. I sit daglige arbejde møder hun studerende med for eksempel søvnproblemer, tristhed, angst, social tilbagetrækning og koncentrationsbesvær. Ofte viser det sig at være relateret til stress over at skulle slå til i et konkurrencepræget miljø.

»Mange af de studerende har oplevet altid at få høje karakterer i gymnasiet. På universitetet møder de så andre, som måske får endnu

universitetet og de forskellige måder at lære og uddanne sig på kan i sig selv være en stressskabende faktor, siger Marianne Vinter.

»På universitetet er det særlige, at man skal finde sig selv og sin egen faglighed. Der kommer rigtig mange, som er frustrerede over bachelorprojektet og senere specialet. De vil så gerne have nogen til at sige, hvad de skal gøre og hvordan. Det er virkelig en svendeprove i at være selvstændig,« siger hun.

Sig det højt

Ifølge studenterpræst Jens Munk kan stress have den negative konsekvens, at den studerende begynder at isolere sig. Men skal man ændre stresskulturen, så handler det tværtimod om at turde snakke om problemet. Det gælder om at skabe et miljø på fagene, hvor det er i orden at indrømme, at det nogle gange kan være hårdt at nå alt det, man gerne vil, uden at det så bliver opfattet som et svaghedstegn. Han henviser til erfaringer fra sin samtalegruppe.

»Når de studerende mødes og taler om, hvor voldsomt et pres de alle sammen sætter sig selv under, så finder de ud af, at de ikke er alene om at føle sig stressede, og at det ikke er dem selv, der er noget galt med,« siger han.

Behøver ikke være stjerne

Af samme grund opfordrer Marianne Vinter de studerende, der søger hjælp hos studenterrådgivningen, til at bruge de sociale og faglige miljøer på universitetet så meget som muligt i stedet for at sidde alene med bekymringer og dårlig samvittighed over ikke at få læst nok.

Og så er det vigtigt at kunne finde ro i, at alle er forskellige, og at man godt kan blive tilfreds med et »almindeligt« job, understreger Marianne Vinter.

»Også selvom man går på hold med landets kommende toppolitikere, eliteforskere og førende kulturpersonligheder,« siger hun.

”
Det er virkelig en svendeprove i at være selvstændig.

Marianne Vinter,
psykolog hos
Studenterrådgivningen

højere karakterer. Hvad så – er man så en fiasko? Det er der nogle, der får det dårligt over,« siger hun og fortsætter:

»En typisk reaktion kan være at skrue op for præstationerne, ofte så meget, at det giver bagslag og bliver ineffektivt.«

Overgangen fra gymnasiet til

fakta**70 projekter siden 2011**

Hjemmesiden tvivsel.au.dk, studiekompetencedage for nye studerende og kurser om motivation og stresshåndtering er bare nogle af de mere end 70 projekter, AU har søsat siden 2011 for at nedbringe stress blandt de studerende. Det fortæller Anne Christine Teglborg, som er afsnitsleder ved AU Studier, Vejledning og studieinformation, der hvert år afholder mere end 40.000 individuelle samtaler med studerende.

»Vi har fokuseret meget på at lave langsigtede løsninger og forebyggelse. Vi skal fortsat forsøge at lære de studerende, hvordan de håndterer det forventningspres, der er fra dem selv, og det forventningspres, der er udefra. Både fra politisk niveau, fra universitetet og fra forældre,« siger hun.

fakta**Stresset? Her kan du få hjælp****Studievejledningen på AU**

Kontakt: 8715 0720 / stuf@au.dk

Studierådgivningen

Kontakt afdelingen i Aarhus:
7026 7500 / arh@srg.dk

AU's studenterpræster

Teolog og psykoterapeut Jens Munk:
6020 2640 / studenterpraest@au.dk
Teolog med kurser i sjælesorg Loa Mortensen:
2168 5595 / pastor@au.dk

Rådgivnings- og støtteenheden på AU

Kontakt: 8716 2720 / sps@au.dk

Læs mere om de forskellige muligheder for støtte på trivsel.au.dk

Prorektor for uddannelse:

Vi tager stress meget alvorligt

af Christian Garde Petersen

Udviklingen i stressniveauet blandt AU's studerende er bekymrende, siger prorektor for uddannelse Berit Eika. Nu skal de enkelte studiemiljøer undersøges til bunds.

Selvom AU siden 2011 har sat massivt ind over for stress, føler endnu flere studerende i dag ofte eller altid stærke stresssymptomer, viser Studiemiljøundersøgelse 2014. Det ærgrer prorektor for uddannelse Berit Eika, at de sidste tre års indsats ikke afspejles i tallene.

»Vi er ikke bekendt med, at vi har gjort tingene sværere for de studerende. Tværtimod har vi brugt tiden på at skabe så gode uddannelsesvilkår som muligt,« siger prorektoren, der tiltrådte i sommer.

Som umiddelbar reaktion på studiemiljøundersøgelsen har Berit Eika i samarbejde med studenterrådet og studievejledningen taget initiativ til et møde om stress blandt de studerende den 28. oktober. Formålet er at prøve at forstå, hvad der ligger bag den negative kurve, og finde ud af, hvordan AU bedst muligt kan hjælpe de studerende med at håndtere stress.

»Vi håber, at rigtig mange studerende, undervisere og ansatte på ledelsesniveau møder op, så vi kan bruge vores fælles kræfter på at adressere emnet,« siger hun.

Vi kan blive bedre

Samtidig er der sat gang i en større analyseproces på fakulteterne, som der vil blive samlet op på efter jul, siger Berit Eika.

»Institutterne tager det her meget alvorligt og er i gang med at dechiffrere undersøgelsen af studiemiljøet på den enkelte uddannelse for at finde ud af, hvor vi har brug for flere informationer eller aktiviteter, og hvor vi allerede gør en god indsats.«

For eksempel er læsesale og grupperum en mangelvare, erkender prorektoren, som også er interesseret i, hvordan man bedst muligt støtter de studerende med at organisere deres arbejde mellem timerne, blandt andet ved mere inddragelse af it.

Delt ansvar

De høje krav til faglighed og kvalitet kan man ikke slække på. Ligesom man heller ikke kommer uden om, at universitetsstudiet er en selvstændig rejse, konstaterer Berit Eika. Dertil kommer en række ydre, samfundsskabte faktorer og en fremdriftsreform, der er med til at lægge ekstra pres på de unge, siger prorektoren.

»Det voksende stressproblem blandt studerende er en meget kompleks problemstilling, som universitetet ikke kan løse alene. Vores opgave er at skabe gode rammer omkring undervisning og studiemiljø og beskrive vores læringsmål og forventninger så præcist som muligt.«

Sidst rektor Brian Bech Nielsen stod på scenen i Stakladen, var da han holdt sit første åbne møde 15. august, hvor han præsenterede universitetsledelsens forslag til løsninger af de strukturelle problemer, som har plaget AU siden 2011.

Universitetsledelsen klar med de første beslutninger på baggrund af problemanalysen – og 167 høringssvar fra universitetsbefolkningen

SVAR Rektor Brian Bech Nielsen holder onsdag 22. oktober kl. 10-12 åbent møde i Stakladen i Aarhus.

af Lotte Bilberg
foto: Lars Kruse

Universitetsbefolkningen vil på et møde onsdag 22. oktober få kendskab til de første af de beslutninger, som universitetsledelsen har truffet efter afdækningen af de administrative og organisatoriske problemer, som har plaget AU, siden universitetet blev reorganiseret i 2011.

Samme onsdag er der annonceret møder kl. 14-16 på fakulteterne og i administrationen.

Grundig analyse

Universitetsledelsens beslutninger, som rektor vil melde ud på mødet i Stakladen, er truffet på baggrund af en grundig problemanalyse foretaget af en intern ekspertgruppe med økonomiprofessor Torben M. Andersen i spidsen.

Universitetsledelsen nedsatte ekspertgruppen i januar. Gruppen havde i opdrag at finde ud af, om den organisation og administration, som ledelsen har opbygget efter reorganiseringen, understøtter målene med den faglige udviklingsproces på AU.

Rapport afleveret

Ekspertgruppen afleverede en rapport i juni i år med den klare hovedkonklusion, at centralisering

og standardisering var gået for vidt på universitetet.

Da et analysepanel – med bred repræsentation af interne interessenter – havde haft ekspertgruppens rapport til behandling, blev en kommenteret rapport afleveret til universitetsledelsen 2. juni.

Rektors første udmelding

Rektor Brian Bech Nielsen holdt sit første åbne møde i Stakladen 15. august, hvor han præsenterede universitetsledelsens forslag til løsninger af problemerne på AU.

Herefter blev ledelsens forslag sendt i høring på universitetet i en høringsfase, der sluttede 19. september. Universitetsledelsen modtog i alt 167 høringssvar.

Omnibus har talt med nogle af dem, der har afleveret høringssvar, for at få at vide, hvad de håber på, at universitetsledelsen vil beslutte i forhold til det, som er vigtigt i deres hverdag på AU.

fakta

Tidsplan

22. oktober: Rektor Brian Bech Nielsen fremlægger kl. 10-12 de første af universitetsledelsens beslutninger på et åbent møde i Stakladen i Aarhus. Samme eftermiddag holdes kl. 14-16 åbne møder på fakulteterne og i administrationen.

5. november: Bestyrelsen får en endelig orientering og træffer eventuelle beslutninger.

Se de 110 høringssvar, som er offentliggjort, på medarbejdere.au.dk

Frygter opsigelser fra flere administrative medarbejdere

MEDARBEJDERFLUGT? Claus Palle, der er fællestillidsrepræsentant for alle AC'ere i den centrale administration og administrative AC'ere på centrene, frygter, at mange flere administrative medarbejdere – end det allerede er tilfældet – vil sige op som følge af de stadige forandringer i administrationen på AU.

af Lotte Bilberg

foto: Anders Trærup

» Mange medarbejdere er forsvundet af sig selv efter fyringsrunden. De siger: »Jeg skrider, for her har jeg ikke lyst til at være længere!« hvilket ikke mindst har været tilfældet i AU IT. Og det er noget, man kan mærke i det vicedirektørområde, da der ikke bliver ansat nye i stillingerne, fordi man ønsker at få den fulde besparelse.

Selvfølgelig medfører al forandring en belastning for medarbejdere. Men det er til at overkomme, hvis man får mulighed for at finde sig til rette i nye sammenhænge.

Men hvis forandringer bare fortsætter i det uendelige, er det klart, at mange vil søge andre græsgange, hvor de har mulighed for at have fokus på det faglige. I stedet for hele tiden at blive flyttet rundt og rundt i en organisation. For det sidste slider i længden. Og jeg ved, at der er mange sygefraværssamtaler lige for tiden. Vi er selvfølgelig ved at være i influenzasæsonen, men når vi taler om sygefraværssamtaler, taler vi om længerevarende fravær fra arbejdspladsen.

Man må erkende, at det næsten altid har noget brutalt over sig, når en ledelse laver store strategiske ændringer i en

organisation. Men en ledelse kan gøre meget i den forbindelse ved at inddrage medarbejderne – og deres repræsentanter – i processen. Og her tænker jeg på alle grupper af medarbejdere.

Og det gælder ikke mindst i forhold til at skabe klarhed over, hvem der træffer beslutninger – og klarhed over konsekvenserne af dem. Så VIP'er for eksempel ikke får den opfattelse, at det er os i administrationen, der ikke kan finde ud af tingene – og kalder os idioter og det, der er værre – når forklaringen måske er den, at ledelsen ikke har villet afsætte de fornødne midler til at få løst et problem.«

”

Der lægges op til, at omplaceringer skal ske efter aftale mellem institutleder, dekan og administrationschef. Her nævnes ikke noget om den enkelte medarbejders egen indflydelse på sin kommende placering.

Uddrag fra høringssvar fra repræsentanter for ASUs B-side

”

Man skal undgå, at medarbejdere bliver udflyttet og kommer til at sidde på sin egen øde ø med en specialistfunktion. Erfaringerne fra de seneste 3 år med front offices viser, at sparring med fagfæller giver afgørende faglige resultater samt betydelig højere arbejdsglæde og motivation.

Uddrag fra høringssvar fra repræsentanter for ASUs B-side

Hvor er de faglige argumenter, når det kommer til placering af TAP'er?

BEGRUNDELSER EFTERLYSES Helle Colding Seiersen, som er fællestillidsrepræsentant for alle HK'ere på AU, savner faglige argumenter for universitetsledelsens forslag om at lægge ni vicedirektørområder sammen til fire-fem.

af Lotte Bilberg

foto: Anders Trærup

» Hvorfor hører HR for eksempel sammen med Kommunikation? Rektor har begrundet det med, at det er der flere eksempler på fra institutioner i det private erhvervsliv. Men jeg har svært ved at følge det argument, for i det private er HR i langt højere grad ledelsens forlængede arm, end det trods alt er tilfældet på universitetet. Og der er vel en grund til, at den konstellation ikke findes på andre danske universiteter. Og det samme kan man sige i forhold

til Økonomi og Planlægning, som universitetsledelsen – igen – har slået sammen. Hvad er i det hele taget den faglige begrundelse for de fem kasser, som ledelsen har præsenteret i forhold til sammenlægningen? Jeg savner svar på, hvorfor man gør det her, hvis det ikke er begrundet i økonomi.

Også i forhold til det at få indflydelse på sin egen situation savner jeg at høre meget mere fra universitetsledelsen. Hvilket selvfølgelig hænger sammen med, at det her kan betyde store forandringer for mange af mine medlemmer. Som er dem, der nu igen-igen måske skal flyttes rundt, og som måske nu igen

skal have nye arbejdsopgaver.

Og hvis man på institutterne tror, at man får sine blæksprutter tilbage, der kan lave kaffe, ordne rejseafregninger og arkivere, så alt bliver som i de gode, gamle dage, så kan man godt tro om igen. For de administrative medarbejdere, der blev rykket fra institutterne til administrationen for tre år siden, er ikke længere de samme. De er nemlig i dag specialiserede medarbejdere med en stærk faglighed, for det var det, man ønskede af de administrative medarbejdere i forbindelse med den faglige udviklingsproces.«

Hvad nu, IUP?

– institut vs. school

PROFIL VIP'erne på Institut for Undervisning og Pædagogik (DPU) glæder sig over udsigten til styrket autonomi i forlængelse af universitetsledelsens opfølgning på problemanalysen. Men med friheden følger også spørgsmålet om, hvordan IUP fremover skal profilere sig – og ikke mindst, hvad et muligt nyt navn skal signalere til omverdenen.

af Christian Garde Petersen
fotos: Jesper Rais og Lise Balsby

» Mulighederne for at understøtte IUP's særlige faglige og organisatoriske behov indenfor fakultetet og for at styrke instituttets eksterne profilering skal udredes og så vidt muligt tilgodeses.«

Sådan skrev universitetsledelsen i sit »Forslag til beslutninger som opfølgning på problemanalysen,« der blev fremlagt af rektor 15. august.

Og ledelsens imødekommenhed overfor de IUP-ansattes ønske om en mere fleksibel intern organisering er blevet varmt modtaget.

»Det åbner op for, at vi igen kan forholde os strategisk til os selv og vores omgivelser. Det er det, man oplever har været umuligt siden 2010. At forholde sig til, hvem vi er, og hvad vi vil i forhold til vores rolle i både dansk og international pædagogisk forskning,« siger lektor Hanne Knudsen med henvisning til nogle institutteres problemer med at

fastholde deres forskelligheder de seneste tre år.

Hanne Knudsen udtaler sig på vegne af VIP'erne på IUP, som hun repræsenterer i den arbejdsgruppe, der i løbet af efteråret skal bistå Artsledelsen med at gå institutstrukturen på hele fakultetet efter i sømmene.

Institut eller skole

Artsledelsen fremlægger efter planen sine beslutningsforslag 21. oktober, blandt andet på baggrund af høringssvar fra VIP'erne.

»Vi er enige om, at IUP har brug for at kunne tegne en mere klar profil,« siger Hanne Knudsen.

Til gengæld vækker den nu åbne diskussion om IUP's fremtidige profil modstridende følelser blandt VIP'erne. Det gælder også spørgsmålet om instituttets navn, forklarer hun.

»Hvad man fremover skal signalere med navnet, og hvorvidt det er bedst at hedde institut eller school, er en diskussion, vi nu får mulighed for at tage.«

”

Alle er enige om, at IUP har brug for at kunne tegne en mere klar profil.

Hanne Knudsen,
lektor

Vigtigt at signalere international grundforskning

Lektor Karen Valentin, som leder forskningsprogrammet EPOKE, går ikke ind for en school-løsning. Hun mener, det er vigtigt at signalere grundforskning og universitet, både når det kommer til akademiske samarbejdspartnere, og når der skal søges forskningsmidler.

»Hvis vi vil udvikle det pædagogiske forskningsfelt, så har vi brug for at komme langt ud over den danske folkeskole og Danmarks grænser. Det er ikke fordi, jeg ikke synes, vi også skal have en professionsorientering og myndighedsbetjening. Men det er meget uheldigt, når det bliver opfattet som om, det er det eneste, vi laver,« siger hun.

Karen Valentin mener heller ikke, der er nogen grund til at holde fast i forkortelsen DPU, som Aarhus Universitet stadig gør i instituttets officielle navn.

»For mig i min hverdag har det ikke nogen brandingværdi, og så signalerer det en meget stærk na-

tional tilknytning,« siger Karen Valentin, hvis forskning i kraft af EPOKE-programmet i vid udstrækning foregår internationalt.

Fokus på det danske uddannelsessystem

Professor Jens Rasmussen, som er en del af Skoleforskningsprogrammet, fastholder derimod, at hvis IUP overhovedet skal have sin berettigelse, så må hovedfokus stadig være på empirisk forskning med relevans for de væsentligste dele af det danske uddannelsessystem.

»Det er et stort problem, at der i dag ikke længere er én central, stærk forskningsinstans på grundskoleområdet. Det var DPU tidligere, men efter omstrukturingsprocessen i 2011 er det blevet reduceret til nærmest ingenting,« siger han.

Forskningen skal selvfølgelig have international standard og være internationalt informeret, understreger han.

I forhold til navnet DPU kan der være mange gode grunde til at holde fast i brandet, mener Jens Rasmus-

sen. Men det skal relanceres, så det passer ind i en virkelighed, hvor uddannelsesforskning er blevet mere fremtrædende i forhold til pædagogik, siger han.

»Jeg kan egentlig godt lide betegnelsen universitetsskole, som det hed fra 2006 til 2011. Eller school på amerikansk. Det signalerer dobbeltheden i både at være forskning, betjening og praksisrelateret og derfor det sted, hvor lærer- og pædagoguddannelserne søger hen for den ypperste forskning,« siger han.

Profil vigtigere end navneleg

Institutledelsen på IUP er i første omgang ikke interesseret i at deltage i en diskussion om instituttets navn, siger viceinstituttleder Claus Holm. Han vil hellere tale om IUP's profil. Claus Holm lægger her vægt på, at den nationale og internationale orientering går hånd i hånd.

»IUP skal blive bedre til at levere international spidsforskning, som samtidig bidrager til løsning af nationale forsknings- og uddannelsesopgaver indenfor pædagogik

og uddannelse. Det internationale engagement borger for kvaliteten, mens AU's samarbejde med ministerier og alle landets professionshøjskoler sørger for relevansen,« siger han.

Omnibus har forsøgt at få en udtalelse fra dekan Johnny Laursen. Men dekanen ønsker ikke at udtale sig, før Arts-ledelsen har haft tid til at kigge på de omkring 50 indkomne høringsindspil fra ansatte på fakultetet.

Heller ikke Lise Skanting, der repræsenterer TAP'erne på IUP i arbejdsgruppen for Arts-eftersynet, eller Sissel Sørensen, der er repræsentant for de studerende, ønsker at udtale sig på nuværende tidspunkt.

fakta

Kært barn har mange navne. Er der et nyt på vej?

- 1904:** Statens Lærerhøjskole
- 1944:** Danmarks Lærerhøjskole
- 2000:** Danmarks Pædagogiske Universitet
- 2006:** Danmarks Pædagogiske Universitetsskole – Aarhus Universitet
- 2011:** Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU) – Aarhus Universitet

Vi skal kunne kigge ud over vores eget institut

ADMINISTRATIV UNDERSTØTTELSE Institutleder Erik Østergaard Jensen fra Institut for Molekylærbiologi og Genetik ser den administrative understøttelse af institutterne som et af de væsentligste punkter at få adresseret.

af Lotte Bilberg

foto: Anders Trærup

» Vi har et fælles ansvar som institutledere, så i forhold til den nære administration vil vi gerne have en diskussion på tværs af fakultetet, hvor vi får klarlagt, hvor det er mest hensigtsmæssigt at placere de administrative medarbejdere.

Og det er ikke nødvendigvis sikkert, at det enkelte instituts behov kan tilgodeses i den forbindelse. Så der får vi en rolle at spille som fakultetsledelse, hvor vi skal kunne kigge ud over vores eget institut for at se på helheden.

Men i den model, vi finder frem til, skal der være plads til en stor grad af fleksibilitet – og det er ham-

mervigtigt, for vi er nogle meget forskellige institutter. Men rammerne for fleksibiliteten skal vi kunne blive enige om i fællesskab.

Mange af de administrative medarbejdere, der sidder på ST, har prøvet tre forskellige modeller inden for relativt kort tid med total decentralisering, en centralisering på fakultetsniveau – og til sidst en centralisering på universitetsniveau. Så de sidder inde med noget viden om det her, som gør det oplagt at inddrage dem i processen.

Men vi skal ikke tage beslutninger ud fra, hvad der er nemmest for de administrative medarbejdere i den her forbindelse. Vi skal tænke den anden vej rundt, så vi sikrer, at det bliver nemmest for dem på institutterne at få ydelser fra administrationen.

Jeg betaler alt i alt lidt under 50 millioner om året i omkostninger til fakultetsadministrationen og fællesadministrationen. Så er det fint, at jeg nu får større indflydelse på halvdelen af det, jeg betaler til, nemlig fakultetsadministrationen. Men jeg vil også gerne have indflydelse på den anden halvdel.

For eksempel vil jeg gerne sikre mig, at opgaverne ligger det rigtige sted. Og det kunne godt være, at nogle af de opgaver, som i dag løses af den fælles administration, fremover burde løses af administrationen på fakultetet. Vi er så store nu som fakultet, at det er svært at argumentere for, at opgaverne skal ligge i fællesadministrationen på grund af stordriftsfordele.»

12 institutledere har skrevet et samlet høringssvar

De 12 institutledere på ST har skrevet et samlet høringssvar til universitetsledelsen. *Omnibus* har talt med to af dem. Begge svarer ikke overraskende, at de ser større ledelsesmæssige beføjelser til institutlederne som det væsentligste, der bør komme ud af hele processen.

De to institutledere tager afsæt i det samlede høringssvar fra institutlederne på ST, men i det følgende svarer de udelukkende på egne vegne.

De 12 institutlederes samlede høringssvar kan ses på medarbejdere.au.dk

”

... vi (ser) med glæde på, at ansættelseskompetencen flyttes ud på institutterne, hvilket uden tvivl vil gøre det muligt for os at agere hurtigt og dermed sikre os de bedst mulige kandidater. (...)

Vi tolker dekanens rolle i forbindelse med fastansættelse af VIP-personale som en kontrol af, at formalia er overholdt og ikke som en yderligere vurdering af kandidatens egnethed.

Uddrag af det samlede høringssvar om ansættelser fra institutlederne på ST

Alle tror, de får for lidt

LEDELSESDELEGERING Institutleder Erik Steen Kristensen fra Institut for Agroøkologi ser større gennemsigtighed i principperne bag tildeling af budgetter til institutterne som et kardinalpunkt.

af Lotte Bilberg

foto: Anders Trærup

» Alle tror, de får for lidt, når det er umuligt at gennemskue, efter hvilke principper budgetterne for de enkelte institutter bliver udarbejdet. Sådan er det ikke nødvendigvis, altså at alle får for lidt. Men det er sådan, det opleves.

Det, der er vigtigt for mig, er at kende mit budget. Og at jeg efterfølgende har mulighed for at ansætte de medarbejdere, der skal til for at gennemføre den strategi, jeg har lagt for instituttet. For hvis jeg hele tiden er

usikker på, hvor mange penge jeg får til næste år, og hvor de kommer fra, har jeg meget svært ved at agere som institutleder.

Derfor synes jeg også, det bør være, som vi har beskrevet det i høringssvaret. Så når jeg først har fået budgettet, kan jeg med dekanen drøfte strategien – og dermed også, hvilke personer der skal ansættes.

Men derfra er det mig, der forestår det efterfølgende med ansættelserne, i stedet for som nu, hvor det hele trækker i langdrag, fordi den beslutning skal tages højere oppe i systemet. Dekanen bør fremover ikke have til opgave at være inde

over i bedømmelsen af dem, vi tænker på at ansætte på instituttet. Dekanens rolle bør udelukkende være at sikre, at formalia er overholdt i forbindelse med ansættelser – netop som vi siger i vores høringssvar fra alle institutledere på ST.

Og det er ikke mindst vigtigt i forhold til at give mere indflydelse til medarbejderne og fremstå troværdig som institutleder blandt dem. Vi får på den her måde nemlig skabt mere klarhed over, hvem der har ansvaret. Og mine medarbejdere vil vide, at de kan spørge mig om, hvordan der skal disponeres i forskellige sammenhænge.»

noter

Læs og tal – af ren og skær lyst og faglig interesse

NYT FORUM FOR BOGORME Studerende fra Nordisk Sprog og Litteratur og Litteraturhistorie på Arts håber, at de med onlinetidsskriftet Littuna, nu kan skabe grobund for et mere aktivt fagligt studiemiljø på litteraturstudierne på AU.

af Lotte Bilberg
foto: littuna.nu

Studerende fra Nordisk Sprog og Litteratur og Litteraturhistorie på Arts tog for to år siden initiativ til i fælleskab at drive et onlinetidsskrift ved navn Littuna, der skulle afspejle de studerendes interesse for litteraturen.

Siden er de studerendes projekt vokset støt, og i dag står et hold dedikerede skribenter bag onlinetidsskriftet. Holdet fortæller, at de ved at kaste sig ud i projektet oplevede et hidtil uudnyttet potentiale i deres faglige viden.

Og samtidig har de nu med en relanceret udgave af onlinetidsskriftet fået skabt det forum uden for undervisningen, som de har savnet, og hvor de som studerende kan reflektere over – og ikke mindst diskutere – litteratur.

Ønsket om at skabe en platform for litterær videndeling har været omdrejningspunktet for udformningen af den relancerede side.

Og ud over anmeldelser, analyser, essays, interviews og reportager fra de studerendes hånd finder man også en klumme – og et debatforum til diskussion af aktuelle litterære problemstillinger.

Sidst er der ikke mindst en eventkalender med faglige og sociale litterære arrangementer som for eksempel læseklubber, temaaftener og faglige oplæg fra studerende.

Alt sammen i håb om, at det kan være med til at skabe grobund for et mere aktivt fagligt studiemiljø på litteraturstudierne. Og samtidig styrke studierne interne fællesskab funderet i passionen for god litteratur, lyder det fra holdet af studerende bag Littuna.nu

Reception for Littuna.nu

Få et glas hvidvin, og hør mere om det nye forum fredag 24. oktober kl. 15.00-17.00 i Foyeren til Kasernescenen, Langelandsgade 139, bygning 1585.

Alle er velkomne.

Mammutværk med bidrag fra mere end 30 forskere

UDFORSKNING Nørre Vosborg i tid og rum hedder et mammutværk, som netop er udkommet på Aarhus Universitetsforlag.

af Lotte Bilberg
foto: Anders Trærup

Mere end 30 forskere med forskellig videnskabelig baggrund har bidraget til værket om den vestjyske herregård Nørre Vosborg. Hvilket gør værket til den mest grundige gennemgang af en enkelt dansk herregård nogensinde.

Henvender sig til alle

At værket antager en størrelse, der kræver et særdeles solidt *coffee table*, skyldes ikke blot antallet af forfattere. Men også en ambition om at sætte tingene ind i en større sammenhæng, og derfor henvender værket sig ikke bare til vestjyder med sans for lokalhistorie, men til alle, som interesserer sig for, hvad der er foregået i Danmark gennem tiderne.

Forne tiders rigmænd og -kvinder

Arkæologer har undersøgt, hvad der har været bygget i området før den nuværende herregård. De har blandt andet fundet to middelalderborge – og en hidtil ukendt herregård fra renæssancen.

Den nuværende herregård Nørre Vosborg kan dateres tilbage til 1570'erne, men meget tyder på, at der allerede i vikingetiden befandt sig et magtcenter på stedet.

Geologer har undersøgt det omgivende landskabs til tider voldsomme indvirkning på Nørre Vosborg, og historikere har forsket i forne tiders rigmænds og -kvinders gøren og laden, da de sad til højborgs på de tidlige borge. Mens arkitekter gennemgår den nuværende herregårds bygningshistorie, der blandt andet indbefatter en gennemgribende renovering i nyere tid.

Tre studerende dømt for bombetrussel mod Fuglesangs Allé

Tre studerende blev 1. oktober i Vestre Landsret dømt for en bombetrussel mod Fuglesangs Allé i december 2012.

af Sara Rosenkilde Kristiansen

En nu 24-årig studerende, der havde tilstået, at han 17. december for to år siden indtelefonerede en bombetrussel mod Fuglesangs Allé, fik i byretten en dom på 30 dages fængsel, som retten gjorde betinget, mod at den studerende udførte 40 timers samfundstjeneste.

To andre studerende, som stod tiltalt for medvirken i sagen, men som nægtede sig skyldige, fik for en nu 23-årig studerendes vedkommende en dom på 20 da-

ges fængsel, som blev gjort betinget, mod at hun udførte 30 timers samfundstjeneste. Den tredje studerende blev frikendt.

Dommeren forklarede i byretten, at retten ved strafudmålingen til de tre studerende havde lagt vægt på deres gode personlige forhold.

Statsadvokaten valgte at anke dommene til Vestre Landsret med krav om skærpelse af straffen. Men dommerne i landsretten valgte at stadfæste dommene over de to studerende, der også var blevet dømt i byretten. Derimod blev den tredje studerende, der blev frikendt i byretten, idømt 20 dages betinget fængsel i landsretten.

Anden halvleg

POLITIK, MORAL OG JURA Aarhus Universitets Forskningsfond (AUFF) har netop solgt kemikaliefabrikken Cheminova til den amerikanske kemikaliekoncern FMC Corporation for 8,5 milliarder kroner.

AUFF blev stiftet i 1944, hvor grundlæggeren af Cheminova, civilingeniør Gunnar Andreasen, forærede sin fabrik til Aarhus Universitet. Fondens formål har altid været at støtte den videnskabelige forskning ved AU.

Cheminova ligger på halvøen Rønland midt på en ti kilometer lang sandtange mellem Limfjorden og Vesterhavet i Nordvestjylland.

Mange af de lokale har fløjtet til kamp i forbindelse med salget. Nogle kæmper for, at forskningsfonden giver en økonomisk håndsrekning dels til de ansatte på kemikaliefabrikken, dels til erhvervsudvikling på egnen. Andre kæmper for at få klarhed over, hvem der står med ansvaret for forureningen på Cheminovas fabriksområde, hvis amerikanerne en dag flytter eller lukker kemikaliefabrikken.

CHEMINOVA FIK TOTAL MILJØGODKENDELSE I 1988

Cheminova etablerede i løbet af 1980'erne et stort biologisk rensningsanlæg, der markant nedbragte udledningen af især fosforholdige forbindelser i spildevandet. Desuden tog Cheminova et luftforbrændingsanlæg i brug i samme årti, og kemikaliefabrikken opnåede en total miljøgodkendelse efter dansk lovgivning i 1988.

Kilde: cheminova.com

INDHOLD I KEMIKALIEDEPOTET VED HØFDE 42 ANNO 2014

Ingen kan med sikkerhed vide, hvor mange tons kemikalieaffald der i dag ligger deponeret i kemikaliedepotet ved Høfde 42.

Myndighederne har senest lavet beregninger på det i forbindelse med projektet NorthPestClean, der løb fra perioden 2011 til 2013, og som var et samarbejde mellem Region Midtjylland og Miljøstyrelsen.

PARATHION	68 TONS	62 %
M-PARATHION	9 TONS	9 %
KVIKSØLV	7 TONS	7 %
E-SULFOTEP	6 TONS	5 %
MALATHION	3 TONS	3 %
ANDRE STOFFER	16 TONS	14 %
TOTAL	110 TONS	100 %

Kilde: NorthPestClean

////////////////////////////////////

af Lotte Bilberg
fotos: Anders Trærup

Fællestillidsmand Gunnar Krarup Andersen tager en bog, der ligger på bordet foran ham på hans kontor på kemikaliefabrikken Cheminova, der ligger på halvøen Rønland på Harboøre Tange. Og bladrer hurtigt til side 65. Da han har sat pegefingern over på siden, begynder han at læse op: »Min mening med fonden lå lige så klar: Vil man lægge – som jeg håbede – mange års arbejde i en virksomhed, hvis man risikerer en dag at se det hele splittet ad af spekulanter og/eller kivende og måske endda uduelige arvinger? Ikke hos mig.«

Første halvleg

Bogen, som Gunnar Krarup Andersen holder i hånden, har titlen »Første halvleg« og er grundlæggeren af Cheminova, civilingeniør Gunnar Andreasens erindringer. Civilingeniøren forærede i 1944 kemikaliefabrikken til Aarhus Universitet, som i den forbindelse oprettede Aarhus Universitets Forskningsfond (AUFF), hvis formål er at støtte den videnskabelige forskning ved AU.

Sikre sit livsværk

Gunnar Krarup Andersen, der er fællestillidsmand for omkring 500 af de i alt 850 ansatte på Cheminova på Harboøre Tange, ser op fra bogen.
»Det, han tager stilling til her, Gunnar Andreasen, det er at sikre sig mod, at nogle spekulanter kommer og splitter hans livsværk ad ved at give det til Aarhus Universitet.«
Videre læser fællestillidsmanden, at »fonden har en vedtægt, der siger, at aktierne aldrig kan sælges, pantsættes osv.« Og at det er civilingeniørens hensigt at »båndlægge alle nuværende og kommende aktier i A/S Cheminova i en fond med konfirmeret fundats – det vil sige, at fundatsen ikke kan ændres.«

Optræk til kuling

Tonen er gået fra jævn til frisk under Gunnar Krarup Andersens oplæsning, og der er optræk til kuling, da han fortsætter:
»Den her mand, han har snydt sine børn og sin kone og alle andre, han kunne komme af sted med, for at sikre den her virksomhed, den her egn – og så ender det lige nøjagtig stik modsat af, hvad han ville.«
»Der er jo ingen,« siger han videre, mens han med hånden slår hårdt mod bogen, »der tager hensyn til ejerens ønske. Det eneste, de tager hensyn til, er Aarhus Universitet, og hvad der er godt for dem.«

Kilder, som er direkte eller indirekte citeret i artiklen

Aage Hansen, kendt som Rav Aage, fisker fra Thyborøn og Ridder af Dannebrog
Bjarne Hansen, rejsemontør, søn af Aage Hansen
Brian Bech Nielsen, rektor på AU, bestyrelsesformand for AUFF
Gunnar Krarup Andersen, fællestillidsmand på Cheminova
Gunnar Andreasen, civilingeniør, grundlægger af Cheminova

Ringbind i en reol

I sit lille hus på Vesterhavsgade 5 i Thyborøn henter rejsemontør Bjarne Hansen et af de i alt ti ringbind, han har stående i en reol i stuen, og lægger det foran sig, da han tager plads ved køkkenbordet.

Han har sørget for at lave en stor kande kaffe, inden han giver sig til at fortælle om den kamp, som hans far, Aage Hansen, måtte kæmpe for at gøre opmærksom på en forurening, der siden er blevet kendt som en af de største og værste jordforurenninger i Danmark nogensinde.

På køkkenbordet gør Bjarne Hansen også plads til en stor, gulnet planche i stift karton, hvor der er tegnet en tidslinje med rød tusch. Han åbner ringbindet og begynder at fortælle.

Giftdepotet ved Høfde 42

Cheminova udledte fra 1953 til 1962 slamholdigt spildevand i en klitgryde. Og deponerede med myndighedernes tilladelse fra 1957 til 1962 fast affald fra sin pesticidproduktion i klitterne ved Høfde 42, som er en bølgebryder i Vesterhavet, der ligger et smutkast fra kemikaliefabrikken på halvøen Rønland.

Æggeblommegult Vesterhav

Bjarne Hansens far, Aage Hansen – som siden blev kendt som Rav Aage på grund af sin store ravsamling – hentede på den tid sit udkomme som fisker på Limfjorden og Vesterhavet. Han havde ikke forstand på kemikalier.
Men han havde forstand nok til at forstå, at han måtte reagere, når han på stranden gik i en frygtelig stank, og når han i sin fiskekutter sejlede på et hav, der flere steder var farvet æggeblommegult.

Døde fisk og fugle

Dengang, hvor forurening var et ord i fremmedordbogen, ville ingen høre på en fisker, som stod med en død fisk i den ene hånd og en død fugl i den anden i forsøget på at få andre til at forstå, at fuglene og fiskene døde som følge af forurening.
Rav Aage var ordblind. Men han satte sig næsten hver aften til at stave sig gennem papirer, der kunne give ham dokumentation for det, han helt ind i marven vidste var sandheden om ødelæggelse af den natur, han elskede.

Mur af tavshed

Ingen kom ham til undsætning i de første mange år. Tværtimod. Han kunne blive mødt med tavshed, når han ville slutte sig til en flok fiskere, der stod på havnen for at få en sludder. Fiskere, som var bange for, at Rav Aages snak om døde fisk ville gå ud over omsætningen. De ansatte på Cheminova ville heller ikke lægge ører til fiskeren, der talte om forurening fra deres arbejdsplads. Og AUFF holdt lav profilovre på østkysten.

1.250 kubikmeter forurennet sand

Da Vandbygningsvæsenet ved en fejl gravede i kemikaliedepotet ved Høfde 42 i 1971, måtte 1.250 kubikmeter sandblandet kemikalieaffald fragtes til deponering på halvøen Rønland. Kemikaliedepotet ude ved høfden blev derefter lukket med en asfaltkappe.

Fællestillidsmand Gunnar Krarup Andersen (øverst til venstre) har altid været stolt af at arbejde på Cheminova, og har 20 års jubilæum 1. november.

Rejsemonfør Bjarne Hansen (siddende) havde ingen planer om at tage kampen op efter sin far, Aage Hansen, der var fisker og en af Danmarks første miljøforkæmpere. Men nu har han alligevel meldt sig på banen.

[Se flere billeder på omnibus.au.dk](#)

Døde fugle blev fundet på Harboøre Tange i 1978. Fuglene var døde af at spise parathion-forgiftede tobisfisk, viste undersøgelser fra Statens Veterinære Serumlaboratorium.

26.000 tønder med kemikalieaffald

Da en voldsom storm tre år senere i 1981 blotlagde asfaltkappen over kemikaliedepotet, besluttede myndighederne at fjerne størstedelen af det deponerede kemikalieaffald ved Høfde 42.

Ca. 5.600 tons sandblandet kemikalieaffald blev i 26.000 tromler fragtet til en saltmine i Hessen i Tyskland. Og det resterende kemikaliedepot blev tildækket.

Ministerium lægger sag an

Folketingets Finansudvalg – som havde bevilliget de ca. 22 millioner kroner, fjernelsen af kemikalieaffaldet kostede – henstillede til, at Cheminovas erstatningspligt snarest blev prøvet ved domstolene.

Miljø- og Energiministeriet lagde i 1984 sag an mod Cheminova. Vestre Landsret afsagde dom i sagen godt tre år senere i 1987.

Cheminova frifundet

Cheminova blev frifundet blandt andet med den begrundelse, at det var med myndighedernes tilladelse, at kemikaliefabrikken deponerede kemikalieaffaldet ved Høfde 42 i slutningen af 50'erne og begyndelsen af 60'erne.

Landsretsdommerne lagde desuden vægt på, at Landbrugsministeriet i 1961 havde deponeret omkring 40 tons sprøjtemidler i depotet. Daværende miljøminister Christian Christensen (Q) henstillede efter dommen til, at sagen ikke blev anket til Højesteret.

Myndighedernes ansvar

Derefter var der for myndighederne juridisk set intet at komme efter i forhold til Cheminovas tid på Harboøre Tange. Myndighederne stod med ansvaret for og udgiften til oprydning af forureningen ved Høfde 42.

Ridder af Dannebrog

Gennem køkkenvinduet i huset på Vesterhavsgade 5 får Bjarne Hansen øje på et midaldrende par, der er dukket op i hans gårdhave. Da han rejser sig for at gå ud at tale med dem, benytter fotograf og journalist lejligheden til at se sig lidt om i hans stue.

»Undertegnede Kansler for De Kongelige Ridderord-

”

Den her mand, han har snydt sine børn og sin kone og alle andre, han kunne komme af sted med, for at sikre den her virksomhed, den her egn – og så ender det lige nøjagtig stik modsat af, hvad han ville.

Gunnar Krarup Andersen, fællestillidsmand

ner skal herved gøre vitterligt, at det har behaget Hendes Majestæt Dronningen under den 24. juli 1995 at udnævne fisker Aage Hansen til ridder af Dannebrogordenen.«

Sådan står der at læse i et indrammet brev, der hænger på væggen ved siden af reolen med de ti ringbind i stuen. Dronningen slog Rav Aage til ridder for hans kamp for miljøet.

»De havde fundet en stor klump rav på 38 gram, som de ville sælge,« fortæller Bjarne Hansen glad, da han igen tager plads foran ringbindet på køkkenbordet efter at have sagt farvel til parret.

Folketinget placerede ansvar

Folketinget besluttede i 1996 – året efter, at Rav Aage blev slået til ridder – at lægge ansvaret for oprydning af forurenede grunde hos de daværende amter. Hvilket betød, at ansvaret for oprydning efter forureningen ved Høfde 42 blev lagt hos det daværende Ringkøbing Amt.

Lugten af kemikalier

En ansat ved Kystdirektoratet gik nytårsaftensdag i 2000 en tur langs stranden ved Høfde 42. Han fik lugten af kemikalier i næsen.

Myndighederne måtte konstatere, at der efter endnu en storm sivede kemikalier fra depotet ved høfden ud i Vesterhavet.

Daværende miljøminister Hans Chr. Schmidt (V) og daværende amtsborgmester Knud Munk Nielsen (V) blev efter længere tids juridisk spilfægtteri enige om en politisk løsning, hvor de delte udgifterne til et projekt med et budget på ca. 24 millioner kroner, som gik ud på at indkapsle kernen af kemikaliedepotet ved Høfde 42 med en 600 meter jernspunsvæg.

Et splittet Ringkøbing Amtsråd besluttede sig i 2003 for at igangsætte projektet. Jernspunsvæggen var færdigtableret tre år senere i 2006.

Rav Aage trækker sig

Rav Aage trak sig samme år tilbage, fordi han ville have sine sidste år i fred. Trods titlen som ridder og brevet fra dronningen havde han ikke fået opfyldt sin drøm om at se naturen ved Høfde 42 genoprettet, selv om han havde kæmpet i mere end 43 år.

Sønnens løfte

Ringbindet på bordet i Bjarne Hansens køkken bliver lukket. Han fortæller, at han gav sin far det løfte ikke at

AKTIONÆRERNE FÅR DEL I PROVENUET

EFTER SALGET I BEGYNDELSEN AF 2015

Bestyrelsen i Auriga Industries A/S forventer, at salget af Cheminova A/S til amerikanske FMC Corporation er gennemført i begyndelsen af 2015. Aktionærerne i Auriga kan snarest derefter se frem til at få udbetalt provenu. Auriga vil derefter blive afnoteret fra Københavns Fondsbørs. Og lukket.

Kilde: Selskabsmeddelelse fra Auriga Industries A/S

fortsætte kampen i hans levetid. Faderen lod desuden forstå, at han helst så, at sønnen heller ikke efter hans død gik ind i kampen. Rav Aage døde som 83-årig i 2008.

Siden har Bjarne Hansen koncentreret sig om den del af arven efter sin far, der har handlet om at samle, slibe og sælge rav.

NorthPestClean

Men selvom han har holdt sig ude af mediernes søgelys, har han fulgt interesseret med i perioden fra 2011 til 2013, hvor Region Midtjylland i samarbejde med Miljøstyrelsen har brugt kemikaliedepotet ved Høfde 42 til at teste en metode til oprensning af forurenede grunde i et projekt kaldet NorthPestClean. Projektet med et budget på 12 millioner kroner blev finansieret med tre millioner fra Region Midtjylland, tre millioner fra Miljøstyrelsen og seks millioner fra EU.

Politikerne udskyder beslutning

Her i foråret forstod Bjarne Hansen på det hele, at selvom projektet viste sig meget lovende, så det ikke ud til, at politikerne i Regionsrådet i Region Midtjylland var indstillet på at afsætte mellem 100 og 250 millioner kroner til at gøre noget ved forureningen ved Høfde 42.

Derfor begyndte han offentligt at give udtryk for sin uenighed i et forsøg på at påvirke regionspolitikkerne, der skulle tage stilling til sagen på et regionsrådsmøde senere på året.

Regionsrådet vedtog 20. august i år at udskyde en beslutning om oprensning af kemikaliedepotet ved Høfde 42 til efter 2019, hvor Danske Regioner og Staten skal forhandle om en samlet finansiering af forurenede grunde i Danmark.

»Høftedepot 42 skal væk – nu« hedder en side på Facebook, hvor Bjarne Hansen forsatte sin kamp mod regionspolitikernes beslutning.

Indtil AUFF i september meddelte, at den var ved at sælge Cheminova. Da begyndte Bjarne Hansen en ny kamp, som han frygter kan blive en gentagelse af faderens kamp.

Ikke juridisk dokument

På sit kontor på Cheminova låner fællestillidsmand Gunnar Krarup Andersen sig frem for at lægge civilingeniør Gunnar Andreasens bog *Første halvleg* fra sig på bordet.

»Den her bog ved jeg godt ikke er et juridisk dokument. Men den er trods alt fra 1983, og han (civilingeniør Gunnar Andreasen, *red.*) havde vel næppe skrevet det, hvis ikke det var ret. Jeg synes, det er tankevækkende, at Erhvervsstyrelsen har haft så nemt ved at give forskningsfonden en godkendelse til et salg,« siger Gunnar Krarup Andersen.

AUFF skal som erhvervsdrivende fond blandt andet have Erhvervsstyrelsens samtykke til at sælge Cheminova. Erhvervsstyrelsen gav tilsagn om samtykke 19. juni i år.

Tilgodese Gunnar Andreasens ønske

»Jeg kunne da godt finde på at spørge på generalforsamlingen, om vi som aktionærer kan være sikre på, at vi tilgodeser Gunnar Andreasens ønske, hvis vi stemmer for, at Auriga kan sælge Cheminova,« fortsætter Gunnar Krarup Andersen.

Han er, som mange andre ansatte på kemikaliefabrikken, aktionær i modersel-

skabet Auriga Industries A/S, der ejer den samlede aktiekapital i datterselskabet Cheminova A/S.

AUFF er hovedaktionær i Auriga Industries, hvis aktiekapital er opdelt i A- og B-aktier. Fonden ejer 38,5 procent af alle aktierne, herunder samtlige A-aktier, hvilket giver forskningsfonden 83 procent af stemmerne blandt aktionærerne.

Aktionærerne skulle på en ekstraordinær generalforsamling 7. oktober tage stilling til salget af kemikaliefabrikken. Da AUFF allerede en måned tidligere havde meddelt, at den stemte for Auriga Industries' salg af Cheminova, var udfaldet af afstemningen givet på forhånd. Og forslaget om at sælge blev da også vedtaget med 99,98 % af stemmerne.

Gunnar Andreasens Fond

At AUFF har solgt Cheminova, finder Gunnar Krarup Andersen tydeligvis forkert. Men når det nu er sådan, mener han, at AUFF i det mindste er moralsk forpligtet til at lade nogle af de omkring 3,2 milliarder kroner, som salget forventes at indbringe forskningsfonden, gå til en lokal fond, der skal støtte erhvervsudviklingen på egnen. Gunnar Andreasens Fond kunne være et passende navn, mener fællestillidsmanden.

En skilling til de ansatte

Desuden synes han, at forskningsfonden bør sige tak for arbejdsindsatsen gennem mange år ved at give en skilling, som han udtrykker det, til de ansatte på Cheminova.

Da han bliver bedt om at uddybe, hvad en skilling er i nutidskroner, fortæller han, at medarbejderne via Fællesklubben og Funktionærforeningen på Cheminova har foreslået bestyrelsen for AUFF at give tre procent af nettofortjenesten ved et salg til medarbejderne. Som en tak til dem, der har været med til at skabe værdierne, forklarer han.

Nej fra AUFF

AUFF har ifølge Gunnar Krarup Andersen svaret, at den ikke kan give midler til hverken en erhvervsfond i Lemvig Kommune eller til de ansatte på Cheminova med den begrundelse, at forskningsfonden ifølge sin fundats kun kan uddele penge til videnskabelig forskning ved AU.

Stolt af at arbejde

Men hvor der er en vilje, er der en vej for forskningsfonden, mener fællestillidsmanden. Og rejser sig for at hente to sikkerhedshjelme til fotograf og journalist, inden han fører an på en rundvisning på den kemikaliefabrik, hvor han altid har været stolt af at arbejde, og hvor han 1. november kan fejre 20-års jubilæum.

Til gavn for hele samfundet

Rektor Brian Bech Nielsen, der er bestyrelsesformand for AUFF, tilkendegav 3. september i *Folkebladet Lemvig* samme holdning, som forskningsfonden ifølge Gunnar Krarup Andersen udtrykte over for medarbejderne på Cheminova.

»Formand fastholder: Ingen penge fra os,« er overskriften på en artikel af lokalredaktør Lars Kamstrup, hvor de 2.700 abonnenter af folkebladet blandt andet kan læse:

»Rektor Brian Bech Nielsen, der er formand for forskningsfonden, slår fast, at bestyrelsen skal leve op til den fundats, der beskriver, hvad fonden skal arbejde for.

’Og den giver kun mulighed for at donere penge til forskningsaktiviteter på Aarhus Universitet. Hvis vi gør andet, vil det være ansvarspådragende,’ siger Brian Bech Nielsen, der påpeger, at den forskning, der foregår på universitetet, er til gavn for hele samfundet.«

Bjarne Hansens frygt

Fra reolen i stuen med ringbind henter Bjarne Hansen et nyt, hvis indhold er meget tyndere end det, som han nu længe har siddet med ved køkkenbordet i huset på Vesterhavsgade 5.

Det nye indeholder kun nogle få udklip af læserbreve fra *Folkebladet Lemvig*. Et ansvar er placeret for at få ryddet op efter forureningen af området ved Høfde 42. Og Bjarne Hansen skal nok senere genoptage kampen med politikerne i Region Midtjylland.

En ny kamp

Men lige nu gælder det en ny kamp. Belært af sin fars erfaring vil Bjarne Hansen have klarhed over, hvem der står med ansvaret for oprensning efter forureningen på Cheminovas fabriksområde på halvøen Rønland, hvis amerikanske FMC Cor-

poration en dag flytter eller lukker kemikaliefabrikken.

Han tager et af de udklippede læserbreve frem, hvor han beskriver, hvorfor han frygter, at AUFF’s salg af Cheminova kan føre til en gentagelse af faderens kamp.

»Nu har I i lang tid hørt, at jeg har advaret mod Høfde 42-depotets fremtid. Pludselig ændrer jeg fokus og råber vagt i gevær i forbindelse med handlen af kemifabrikken Cheminova,« indleder Bjarne Hansen.

Hvem har ansvaret?

Han skriver videre:

»Da handlen er endelig 7. oktober, haster det pludselig med at finde ud af dette ejerforhold.

Overtager køberen også den eksisterende forurening? Er køberen klar over forureningens omfang? Foreligger der en aftale om oprensning, hvis/når køberen på et senere tidspunkt finder på at flytte/lukke fabrikken? Indgår den gamle fabriksgrund i handlen? Hvis nej, hvem har da ansvaret for den? Så derfor, kære læser, springer jeg i mit fokus – det er enormt vigtigt, at vi får klarlagt dette, ellers kommer vi også til at stå tilbage med den forurening til vore efterkommere.«

Bestyrelsesformand Brian Bech Nielsen:

AUFF vil bidrage økonomisk til oprensning af Høfde 42

GEDIGEN OVERRASKELSE Rektor Brian Bech Nielsen, som også er bestyrelsesformand for Aarhus Universitets Forskningsfond, leverede en gedigen overraskelse på den ekstraordinære generalforsamling i Auriga Industries A/S, hvor salget af datterselskabet Cheminova A/S var eneste punkt på dagsordenen.

af Lotte Bilberg

Der har været fremført en del forslag til, hvad noget af provenuet fra salget af Cheminova A/S kunne anvendes til, og fra flere sider er der udtrykt ønske om at foretage en oprensning af området ved Høfde 42,« indledte Brian Bech Nielsen sit indlæg på den ekstraordinære generalforsamling i Auriga Industries på Harboøre Tan-ge 7. oktober.

Han stod for at levere generalfor-

samlingens helt store overraskelse, da han fortsatte med følgende:

»Den idé har fået vores særlige opmærksomhed i forskningsfonden. Ikke fordi Auriga er forpligtet til det. Deponeringen af kemikalieaffald ved Høfde 42 skete i 50’erne og 60’erne med tilladelse fra staten, der også selv deponerede kemikalieaffald på stedet. Auriga A/S er derfor ikke juridisk ansvarlig for forureningen. Det har domstolene så sent som i 1987 slået endeligt fast.«

»En oprensning af Høfde 42 vil i dag skulle løses af Region Midtjylland, men som regionen tidligere har

meldt ud, er det ikke sandsynligt, at den kan løfte opgaven alene – i hvert fald ikke inden for en overskuelig tidshorisont.«

»Forskningsfonden har på den baggrund drøftet problemstillingen om oprensning af Høfde 42 med Region Midtjylland. Regionen har klart tilkendegivet, at den i givet fald er indstillet på at indgå i et eventuelt samarbejde om at finansiere en oprensning af Høfde 42.«

»Forskningsfonden vil derfor i den kommende tid nærmere overveje, hvilke muligheder der kan være for at sikre dette.«

Brian Bech Nielsen gav i et interview til *Folkebladet Lemvig* efter generalforsamlingen udtryk for, at han ikke præcist kan sige, hvordan AUFF vil samarbejde med Region Midtjylland:

»Vores fundats lægger jo en stærk begrænsning. Fonden skal varetage forskningens interesser, men vi har allerede drøftet emnet i fondens bestyrelse. Og når vi er parate, vil vi fremlægge et forslag til, hvordan vi kan støtte.«

#1
ALLE, DER VIL STUDERE,
HAR RET TIL AT STUDERE!

#2
LAD IKKE STUDENTERORGANISATIONER,
RÅD NÆVN OG ANDRE BESTEMMENDE
ORGANER OVERTAGE DIT EGET ANSVAR

#3
VÆR IKKE BANGE FOR AT GÅ I
FAGLIG DIALOG ELLER DISKUSSION
MED LÆRERE ELLER FØRSKERE!

#4
AT STUDERE FØREGÅR LANGT FRA
KUN TIL FØRELÆSNINGER, GRUPPE-
ARBEJDE, PENSIUM LÆSNING & EKSAMEN!

Studentermanifest gør op med brokkekultur

OPRÅB! Alt for mange studerende fralægger sig ansvaret for selv at skabe kvalitet i deres uddannelse og lader i stedet studenterråd og -organisationer kritisere politikerne og universiteternes struktur. Det mener i hvert fald to studerende på AU, som nu rusker op i deres medstuderende.

af Christian Garde Petersen
fotos: Anders Trærup

» Den gode studerendes manifest.« Sådan lyder overskriften på Caroline Lundqvist og Mirlo Vighs opråb til medstuderende i hele landet.

Manifestet er blandt andet inspireret af den verserende debat omkring kvalitet i undervisningen. En debat, der tog fart, efter regeringen i oktober 2013 nedsatte Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelser, i daglig tale Kvalitetsudvalget. Mirlo Vigh og Caroline Lundqvist kommer med deres manifest en lille måned inden, regeringens kvalitetsudvalg offentliggør anden del af sin rapport.

»Man hører ofte studerende klage over, at politikerne lægger ting ned over os, som vi ikke er enige i, eller at undervisningen ikke er god nok. Men den studerende har også selv et ansvar for at sikre kvaliteten. Og mange ting kan klares lokalt eller hos én selv, hvis bare man engagerer sig,« siger Mirlo Vigh.

Selv læser de to manifestforfattere henholdsvis informationsvidenskab og digital design på AU og deltager aktivt i udvalgsarbejdet på deres fag for at præge uddannelsen.

Manifestet indeholder syv punkter, hvor de to forfattere beskriver, hvordan de mener, man er en god studerende. De opfordrer blandt andet til at være nysgerrig ud over pen-

sum og til at turde opsøge og bruge underviserne mere aktivt.

»Kvalitet er ikke, at man bare får proppet noget ind i hovedet. Kvaliteten opstår i samspillet med underviserne. Når vi viser engagement som studerende, så får vi også noget tilbage. Og det er klart, at hvis man er velforberedt til timerne, så får man mere ud af dem,« siger Caroline Lundqvist.

Ikke en løftet pegefinger

Manifestet må ikke forveksles med en løftet skolelærerpegefinger eller en opfordring til at svede endnu mere over bøgerne. Tværtimod gør Mirlo Vigh og Caroline Lundqvist op med holdningen om, at studerende bruger for lidt tid på deres studie. For den gode studerende er fagligheden også i spil uden for forelæsningsalen. I manifestet skriver de:

»Eksempler på dette kan være museumsbesøg, koncerter, rejser, at diskutere over en øl eller en kop kaffe og på løbeturen. Gør dig selv bevidst om, hvornår din faglighed er i spil, og udnyt enhver chance til at anvende dine kompetencer og din viden.«

Det forudsætter selvfølgelig, at man har valgt sit studie af lyst og ikke af pligt. Det er helt centralt for »Den gode studerendes manifest« og derfor også punkt nummer ét, forklarer Caroline Lundqvist.

Sig, hvis du er uenig!

»Manifestet er et forsøg på at starte

en debat om, hvordan vi studerer, men i lige så høj grad om, hvordan vi deltager i debatterne om vores uddannelse,« siger Mirlo Vigh.

Derfor opfordrer de alle studerende til at give deres egen stemme til kende og ikke overlade det personlige ansvar til studenterorganisationer, råd og nævn.

Både Mirlo Vigh og Caroline Lundqvist har oplevet, at de ikke altid føler sig repræsenteret af for eksempel Danske Studerendes Fællesråd. De mener, der er behov for, at mange flere stemmer kommer på banen, så debatten om for eksempel fremdriftsreformen bliver nuanceret og ikke ender med en ensidig fremstilling på vegne af alle studerende.

»De studerende, som ikke nødvendigvis føler sig trådt over tæerne af, at der bliver lavet en reform, og som godt kan få studiet til at hænge sammen, de bliver ikke hørt. Det er altid dem, der er mest indigneret, man hører,« siger Mirlo Vigh.

Det handler også om at gøre op med en ærgerlig stereotyp, som nogle gange bliver fremført af politikere og medier, tilføjer Caroline Lundqvist.

»Studerende bliver ofte skåret over en kam som nogle, der bare brokker sig og siger, det er alle andres skyld, vi ikke bliver kloge nok. Det kan jeg godt blive lidt harm over, for på den måde bliver vi lidt reduceret til elever og ikke stude-

Caroline Lundqvist til fotografering hos Omnibus. Hendes makker Mirlo Vigh er med på en hotline fra Venedig, hvor han laver frivilligt, studierelateret arbejde.

#5
OPSØG SELV VIDEN - RÆK UD OVER
JEG, DU PRÆSENTERES FOR OG TAG DET
HVERKEN FOR GIVET ELLER UNDERVURDER
UDBYTTET!

#6
HAV TILTRØ TIL DINE MEDSTUDERENDES
KOMPETENCER - SNAK, DISKUTER,
ANBEFAL OG BRUG HINANDEN
SOM AKTIVER!

#7
UDDANNELSESKVALITET ER IKKE
NOGET VI FÅR, KVALITET ER
NOGET, VI SKABER SAMMEN
- STUDERENDE & UNDERVISERE!

rende, der tager ansvar for egen læring,« siger hun.

Den gode studerende til løbende diskussion

Caroline Lundqvist og Mirlo Vigh understreger, at de som udgangspunkt ikke er i opposition til Danske Studerendes Fællesråd. Men de efterlyser, at der skal være plads til alle stemmer i debatten, også selvom man ikke er enig med de ledende organer.

På samme måde er deres eget opråb meget mere et indspil til debat end et forsøg på en facitliste.

»Vi har skrevet manifestet, fordi vi ikke føler os hørt i diskussionerne og ikke kan genkende os selv i rollen som ofre. Men manifestet skal ses som en dynamisk proces. Det kunne være fedt, hvis der kommer en masse meninger om, hvad den gode studerende er,« siger Mirlo Vigh.

DSF: Alle holdninger er velkomne
Formand for Danske Studerendes Fællesråd (DSF), Jakob Ruggaard, bakker op om »Den gode studerendes manifest« som et engageret indlæg i kvalitetsdebatten. Han oplever dog ikke, at folk holder sig tilbage, hvis de er uenige med DSF.

»Tværtimod synes jeg tit, at der er læserbreve og diskussioner med holdninger, som ikke stemmer overens med, hvad DSF mener. Forfatterens manifest er jo selv et bevis på, at debatten er mulig,« siger han.

Ligesom manifestafsenderne mener Jakob Ruggaard, at den enkelte studerende selv har et stort ansvar for sin uddannelse, men det ændrer ikke på, at den politiske kamp er afgørende.

»Det at tage ansvar for sit studie og diskutere med hinanden, hvordan man bliver gode studerende, går hånd i hånd med også at tage et politisk ansvar for, at de rammer, vi studerer under, ikke bliver dårligere. Begge dele er ansvarlighed,« siger han.

Læs hele manifestet på
studmanifest.blogspot.dk

Martin Philip Carlsen, 23 år,
læser *Finance and International Business*

»Jeg har været instructor i to år og prøver at skabe kvalitet på den måde. Hvis de studerende får en god start, er der mindre sandsynlighed for at falde fra. Jeg siger blandt andet til de nye studerende, at man skal turde lave fejl. Kan man det, så lærer man også bedre. Nogle gange tror man, at man er den eneste, der har det svært, men sådan er det ikke.«

Voxpop:

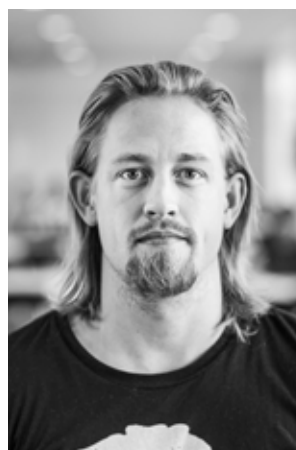
Hvad gør du selv – for at skabe kvalitet i din uddannelse?

Omnibus har været en tur rundt på campus i Aarhus for at spørge de studerende, hvordan de forsøger at skabe kvalitet på deres studie.

Kathrine Hartvigsen, 25 år,
læser *kognitiv semiotik*

»Jeg gør meget for at engagere mig socialt. Hvis man er tryk ved hinanden og har det godt socialt, så bliver det også nemmere at engagere sig i både undervisning og projektarbejde. Og på den måde er der grobund for at højne det faglige niveau. Når vi har holdundervisning, tager jeg min del af ansvaret for, at diskussionerne kører godt.«

Mikael Nørregaard, 26 år,
læser *til ingeniør*

»Jeg er med i et lokalt uddannelsesudvalg for ingeniøruddannelsen. Vi er en håndfuld studerende og undervisere, som blandt andet diskuterer overensstemmelse mellem fagbeskrivelse og selve undervisningen. Man kan ikke lægge ansvaret for kvaliteten hos enten den studerende eller universitetet. Det er et samspil. Hvis man bare siger: »Det er jeres skyld!« så fralægger man sig selv ansvaret.«

Sukanya Sakthivel, 20 år,
læser *medicin*

»Nogle gange har jeg det bedst med at læse inden en forelæsning, andre efter. Det er op til én selv, men man må i hvert fald sørge for at sætte sig ind i, hvad det er for en forelæsning, man går ind til. Og så kan man ikke forvente, at læreren bare serverer det hele. Sidste semester klarede mange sig igennem ved at tage udgangspunkt i underviserens slides. Men det er ikke nok i år.«

SANDBJERG GODS

AARHUS UNIVERSITETS KURSUSEJENDOM

DAGMØDE

Forplejning og
konferencelokale
Pris pr. person fra

398,-

KONFERENCEDØGN
Forplejning, konference-
lokale og overnatning

Pris pr. person

1320,-
i enkeltværelse

Sandbjerg Gods er smukt beliggende med park direkte ned til Allsund, som ligger tæt på Sønderborg. Godset har 105 sengepladser samt auditorier og grupperum med AV- og IT-udstyr og med plads til op til 140 personer.

LÆS MERE PÅ **WWW.SANDBJERG.DK**

Drømmestudiet er noget, man selv bygger

synspunkt

af Sara Dybris McQuaid, adjunkt på Institut for Æstetik og Kommunikation – Engelsk og Lone Koefoed Hansen, lektor på Institut for Æstetik og Kommunikation – Digital Design
illustration: Louise Thrane Jensen

»Drømmestudie.« Smag på ordet. Vi hører det i medierne, når studiepladserne skal fordeles ved den koordinerede tilmelding, og det bruges i markedsføring af uddannelsesinstitutioner: Find dit drømmestudie! Kom du (ikke) ind på dit drømmestudie? Drømmestudiet venter!

Tanken er, at drømmestudiet findes et sted, hvor det venter på, at unge mennesker i søgen efter en uddannelse, efter viden og efter et fremtidigt job indskrives sig med henblik på at indoptage dets »ånd« og »væsen«. Når man finder det rigtige studie, så er ens lykke gjort.

Men når vi på den måde forstår ordet »drømmestudie« som et navneord, så er det både misvisende og problematisk. Det antyder, at et studie er noget, man som studerende skal forholde sig til som en komplet form. En færdig arkitektur, man kan træde ind i og gå igennem. Hvor alle vægge står fast, og hvert lokale har sin funktion. Det antyder grundlæggende en passiv relation, og hvis drømmestudiet skuffer (eller man slet ikke kom ind), er der ikke noget råderum til at ændre sit ophold, og man kan blot forlade bygningen.

Det er jo ikke holdbart, så lad os begynde denne tekst forfra.

»Drømmestudie.« Smag på ordet. Vi tænker det nu som noget, man gør, ikke noget, der er; som et udsagnsord og ikke et navneord. Hvad sker der, når vi forstår drømmestudie som en handling?

For det første må vi forlade tanken om, at det er noget statisk. Den studerende træder ikke ind i en færdig arkitektur, men har selv handlekraft og er med til at bygge med de materialer, som stilles til rådighed. På den måde kan drømmestudiet med fordel forstås mere organisk – for eksempel som et stengærde. Et stengærde har ikke et forudbestemt design, men afgøres af de enkelte stens form og den måde, de lægges på hinanden. Med en let omskrivning af den politiske filosof Oakeshott

kan man bruge stengærdet som studiemetafor: Det illustrerer, hvordan et studie er udgjort af enkelte dele, der langsomt bygges op i samspil mellem disciplinens obligatoriske fag og den studerendes faglige tilvalg. Designet på stengærdet afgøres dels af, hvordan man vælger at sammensætte stenene, dels af det landskab, som man bygger stengærdet i.

Metaforen peger på, i hvor høj grad en studerende kan, og endda forventes at, forme sit eget studie. Ikke kun ved at vælge fag, men også ved løbende at opdatere sin forestilling om den færdige form, efterhånden som man arbejder på den. Drømmestudiet som udsagnsord handler ikke om at kigge indad eller om den formløse forestilling, men om at orientere sig i terrænet og om at finde de sten, der kan bruges. Den gode stengærdebygger lærer at lægge sten på den rigtige måde, udnytter kontaktfladerne, lærer at bede om hjælp til at løfte tunge sten på plads og ser det som en udfordring at finde plads til sten, der ikke lige virker oplagte, men ellers ligger i vejen. Man kan udbygge Oakeshotts metafor med, at man også skal finde helt andre typer materialer, som man kan bygge ind her og der, fordi så bliver gærdet pænere, mest robust eller sjovest.

Når vi forstår drømmestudiet som et udsagnsord, bliver det at finde sin vej i livet ved hjælp af sit studie til en relationel og kontekstuel proces. Det bliver afhængigt af, at man engagerer sig i studiegrupper, studiepraksis og studiejob, og at man lærer af andre, men også lærer af sine egne fejl. På den måde bliver studiet ikke et drømmesyn, men en konkret handling, som netop gennem ens eget arbejde tager form og bliver en robust og vejrbestandig struktur, som man kan se tilbage på med stolthed. Det kræver gode byggematerialer og god hjælp, men det kræver også, at man selv vurderer, løfter, revurderer og tilføjer. Og ikke mindst at man forstår, at drømmestudiet er noget, man bygger, og at det er noget, man kan bygge mange steder.

»Er det nyt, skal det prøves«

IT-DIDAKTIK En *first mover*, der er helt fremme i skoene, når det gælder brugen af den senest nye teknologi i undervisningen, er ikke ved første øjekast det, de fleste vil forbinde med 61-årige lektor Per Thorsen.

af Lotte Bilberg
foto: Anders Trærup

For det første er der ikke tale om sko. Men om tennissokker i åbne sandaler. Og for det andet er Per Thorsens øvrige påklædning det udtrykte billede på den let støvede, klassiske lektormodel i et par løsthængende cowboybukser med sidelommer, groftvævet skjorte med opsmøgede ærmer og en neutral stålbrille, der indrammer et par intelligente øjne.

Jubilæumsfondens pædagogiske hæderspris

Men da *Omnibus* en mandag morgen har sat sig på bagerste række til en forelæsning i Peter Bøgh Andersen Auditoriet på Ingeniørhøjskolen på Katrinebjerg i Aarhus, går der ikke lang tid, før det står klart, hvorfor Per Thorsen netop har modtaget Aarhus Universitets Jubilæumsfonds Pædagogiske Hæderspris blandt meget andet for sin it-didaktiske tilgang til undervisningen.

Eller hvorfor lektoren, da han bliver spurgt om, hvad der er den røde tråd i hans liv, uden et sekunds tøven svarer: »Er det nyt, skal det prøves.«

Få tager noter

De ca. 200 studerende, der denne

morgen fylder auditoriet, sidder næsten alle med hver deres bærbare pc. Men kun få af dem lader fingrene løbe over tastaturet for at tage noter under lektorens hastigt fremadskridende forelæsning i elektronikfaget Indledende Kredslobsteknik.

Videoer på YouTube

»Nej, for de ved, at de efterfølgende kan se de videoer, jeg lægger op fra denne og alle andre forelæsninger. Så de behøver ikke bruge tid på at tage noter under konfrontationen,« forklarer Per Thorsen senere over en kop kaffe på sit kontor på Ingeniørhøjskolen.

Optager korte sekvenser

Han sørger for at optage konfrontationen i auditoriet i overskuelige sekvenser, så de studerende får en række korte indslag i stedet for én lang video. Hvilket sparer de studerende for at bruge en masse tid på at søge frem og tilbage for at finde de punkter, som de gerne vil have genopfrisket fra konfrontationen.

Skal kende stoffet forud

Også inden forelæsningen har Per Thorsen lagt videoer op på YouTube, hvor de studerende kan sætte sig ind i emnet for de kommende 2 gange 45 minutter. De studerende er også blevet udstyret med en pdf-lærebog.

”

Der er også studerende, som kan drive det meget vidt inden for et felt, som først lige skal have hånden på kogepladen, før de forstår, at den er varm.

Per Thorsen,
lektor

»Jeg kræver derfor også, at de studerende er bekendt med stoffet, og derfor gennemgår jeg beregningerne i relativt højt tempo,« siger lektoren.

Og selv om der at domme fra ud-kigsposten på bagerste række i auditoriet bliver tjekket opdateringer på Facebook og læst nyheder på diverse netmedier, følger de studerende tilsyneladende med i Per Thorsens beregninger.

Nogen spørgsmål?

Lektoren ser spørgende ud over de studerende, da han er færdig med gennemgangen bag pulen.

»Nogen spørgsmål?«

»Ja, hvad skal vi bruge det til?« spørger en studerende forrest i auditoriet.

Per Thorsen ser glad ud, for det er lige sådan et spørgsmål, han gerne vil have fra de studerende. På den korte bane for at sikre sig, at de studerende har forstået teorien.

»Kan du følge regningen isoleret set?« spørger han den studerende. Da den studerende nikker, forklarer Per Thorsen, at holdet om eftermiddagen gennem øvelser skal prøve teorien af i praksis.

Ikke en frihillet

Per Thorsen gør meget ud af at inddrage de studerende ved flere gange at spørge, om de har spørgsmål til stoffet. Og han giver sig god tid til

Lektor Per Thorsen er stor tilhænger af at give teorierne et konkret udtryk, som er til at forholde sig til for de studerende. Derfor har han på sit kontor adskillige remedier, som han gerne slæber med i auditoriet. Han ses her med et af dem i sit værksted, hvor de studerende også får lov til at slå sig løs med praktiske øvelser. Per Thorsen er lektor på diplomuddannelsen ved Ingeniørhøjskolen Aarhus Universitet – Elektronik. Selv uddannede han sig til elektriker, inden han tog fat på fysikstudierne på Institut for Fysik og Astronomi, hvorfra han blev uddannet cand.scient. i 1984. Desuden har Per Thorsen en erhvervs-ph.d. fra 1987.

at svare dem. Men hans pædagogiske fremgangsmåde er ikke en fribillet, som de studerende kan bruge til at fralægge sig ansvaret for egen læring.

Forstå, hvad du ikke forstår

»Når de spørger, fordi der er noget, de ikke kan finde ud af, skal de kunne forklare mig, præcis hvor kæden hopper af enten i videoen, de har set, eller ved at pege på den linje, de ikke forstår i lærebogen. Jeg vil, at de skal gøre sig klart, hvad de forstår, og hvad de ikke forstår,« siger Per Thorsen. Han fortsætter:

»Og ved at insistere på, at de studerende helt konkret indkredser det, de ikke forstår, oplever jeg gang på gang, at de i den proces selv finder frem til svaret på deres spørgsmål.«

Løbende pædagogiske diskussioner

Også på den lange bane er et spørgsmål som det, den studerende stillede i auditoriet, for Per Thorsen et væsentligt input i de løbende pædagogiske diskussioner blandt lektorerne på Ingeniørhøjskolen.

Det emne forlader vi sammen med Per Thorsens kollega, lektor Tore Arne Skogberg, der for en stund må gå fra de to lektors fælles kontor. Vi vender tilbage til emnet, når Tore Arne Skogberg kommer tilbage til kontoret. Han spiller nemlig en rolle i den del af historien.

Pc med touchskærm

Per Thorsens vigtigste teknologiske

redskab i konfrontationstimerne er en pc med touchskærm. Han slutter via et stik i pulten pc'en til den elektroniske storskærm i auditoriet. Og tegner med sin pen på pc'ens lille skærm, mens de studerende ser med på storskærmen.

Kræver lidt tilvænning

»Det tager lige lidt tid at vænne sig til at bruge pennen, når man er vant til kridtet. Men man kommer hurtigt efter det. Jeg har dog fået hug af mine studerende, fordi de ikke kan skelne mine m'ér og n'ér fra hinanden. Men jeg er jo også fra tiden med skråskrift,« griner lektoren.

Må ikke være besværligt

At han søgte om midler til at købe en pc med touchskærm, hænger sammen med kongstanken om, at det ikke må være besværligt at bruge ny teknologi. Og Per Thorsen oplevede hurtigt, at det blev for omstændeligt at bruge de storskærme, som findes i flere af auditorierne i de moderne bygninger, som huser Ingeniørhøjskolen.

»Det er for kompliceret, og der er for meget bøv'l ved brugen af dem. Jeg kan jo kun udtale mig for mig selv, men det er min erfaring med dem,« siger Per Thorsen.

Undervisningsmateriale i dogmestil

Også når det kommer til at lave undervisningsmateriale, er Per Thorsen tilhænger af, at det skal være let at gå til.

Han stiller nemlig det krav til sig selv, at han kun må genbruge sit materiale i de situationer, hvor han kan stå inde for, at det ikke har indflydelse på de studerendes oplevelse af undervisningen.

At falde i fælden

»Som underviser skal man passe på med ikke at bruge for meget tid på videoerne, for så risikerer man at falde i den fælde, at man ikke er villig til at lave om på sit undervisningsmateriale. Så det skal være ægte, håndholdt dogmevideo. Det er vigtigt, at det, de studerende bliver præsenteret for, ikke er videoer fra forelæsninger fra sidste år,« siger Per Thorsen.

Et spejl af en samtale

Om baggrunden for den indstilling forklarer han:

»Når jeg konfronteres med de studerende, kan jeg lide, at det, jeg lægger op til dem, er et spejl af den samtale, jeg har haft med lige netop de her studerende.«

Per Thorsen fortsætter med et smil:

»Tusser og bjæf kommer også med, så på den vis skal man vænne sig til at være en offentlig person. Men det gør ikke noget, at jeg også siger noget sludder, bare jeg får det rettet.«

Derimod genbruger Per Thorsen de videoer, han har lavet med sig selv, hvor han forklarer et emne for de studerende, da de her skal have fortalt det samme fra år til år.

Praksis for teori

Da Tore Arne Skogberg igen viser sig på kontoret, når han knap at sætte sig på sin stol bag skrivebordet, før Per Thorsen spørger:

»Er det ikke rigtigt, at du også i år har besluttet at tage praktiske øvelser først – og teorien bag dem senere?«

Tore Arne Skogberg nikker. Han kunne, på grund af koks i lokaleplanlægningen sidste år, ikke komme til at gennemføre sin undervisning på sædvanlig vis, hvor de studerende først får den teoretiske forståelse, inden de bliver kastet ud i praktiske øvelser.

»Da jeg brokkede mig over det til Per, foreslog han, at jeg bare tog øvelserne først og efterfølgende satte de studerende ind i teorierne,« fortæller Tore Arne Skogberg.

Tore Arne Skogberg fulgte rådet og erfarede, at de studerende fik en rigtig god forståelse for stoffet.

Abstrakt og konkret

Per Thorsen er næsten helt elektrisk af iver, da han tager over efter Tore Arne Skogberg.

»I dag er der en tendens til, at vi tager en abstrakt indgangsvinkel i stedet for en praktisk indgangsvinkel. Og det er godt for dem, der har let ved at forstå abstrakte sammenhænge. Men der er også studerende, som kan drive det meget vidt inden for et felt, som først lige skal have hånden på kogepladen, før de forstår, at den er varm.«

Bjørn Vinding Andersen (tv) har sat sig for at teste kantinens sandwichudvalg, men ser misundelig ud, da Jesper Kjærgaard Graversen øser dagens varme ret, kylling supreme, op på tallerkenen. Kyllingen viste sig dog at være stegt til den tørre side.

Er du brødflov, og har du kritiske smagsløg?

Så kan du blive kantineanmelder for en dag for *Omnibus*. Du skal være studerende eller ansat på Aarhus Universitet og gerne madglad og madinteresseret, men som minimum skal du gå op i muligheden for at få et godt, veltillavet måltid mad på AU til en fair pris. Vi anmelder både maden og stemningen i kantinen.

Skriv til omnibus@au.dk

Regnedrenge til fals for gennemskuelige priser

KANTINEANMELDELSE Udbuddet kunne godt være større, og en defekt kaffeautomat er svær at tilgive. Men retterne smager, og priserne er til at gennemskue hos Caf'Inn på Fuglesangs Allé.

anmeldt af Jesper Kjærgaard Graversen, forretningscontroller hos iNANO, og Bjørn Vinding Andersen, projektkøkonom hos AU Økonomi, ST
fortalt til Marie Groth Andersen **fotos:** Anders Trærup

~ MADEN ~

Studerterlaugets kantine Caf'Inn på Fuglesangs Allé i Aarhus serverer én varm ret om dagen suppleret med salatbar, sandwich og sunde snacks. Fint nok, hvis retten er veltillavet. Men konceptet er lidt stramt efter vores mening, for hvis dagens ret ikke lige falder i ens smag, må man nøjes med sandwich eller salat.

I dag står der 'Kyllinge Supreme' på menuen. Det dækker over en brystfilet med salt og peber stegt lidt til den tørre side. Hertil en salat med broccoli, bacon og en god, lidt spicy dressing samt stegte kartofler. Ganske velsmagende, selv om kyllingen havde fået for meget.

Vi smagte også en bagel med laks, feta, gulerødder, rødlog og dilldressing – et godt bud på en frokostsandwich. Ikke alle råvarer i salatbaren virkede friske, men mere, som om de kom fra en pose. Der mangler et lidt større udvalg af dressing, drys, humus og tzatziki, før salatbaren for alvor bliver interessant.

Udvalget af drikkevarer er fint, blandt andet er der en sodavandsautomat, så man slipper for at slæbe rundt på en plastikflaske. Vi skyllede dog frokosten ned med flaskevand.

Lidt dessert kan kantinen også byde på. I køleskabet er der skyr og frugt i mundrette stykker. Men vi valgte at teste de to kager på buffeten. En virkelig god, svampet muffin med blåbær og crunch på toppen. Om den var hjemmebagt eller bake-off, skal vi ikke kunne kloges os på, men det er også lige meget, for den smagte forrygende. Gulerodskagen med flødestglasur var også fin og i en passende størrelse. Kritisk var det dog, at kaffeautomaten med latte og cappuccino var ude af drift. Det går jo ikke! Så vi blev tvunget ud i henholdsvis chai-te med mango og almindelig filterkaffe. Begge dele smagte dog ganske udmærket.

~ PRISEN ~

Hos Caf'Inn betaler man en fast pris pr. 100 gram dagens ret eller salat. Og det er noget, vi kan forstå. I mange andre kantiner sjusser kantinepersonalet sig frem til en pris, som ikke altid er helt gennemskuelig. Men her er priserne helt åbenlyse, og det er et plus i vores bog. Vi slipper 114 kroner for en stor portion dagens ret med salat, en sandwich med salat og to vand. Vi giver en tier for et stykke kage og syv kroner for kaffen. Det er good value for money.

~ STEMNINGEN ~

Vi kan godt lide lokalerne, der er nye, åbne og lyse. Selve kantinen fungerer godt, og personalet var hurtige til at åbne en ekstra kasse, da der opstod kø. Der er udsigt til grønne arealer og mulighed for at gå udenfor og spise i solen.

~ KONKLUSION ~

Kantinens udvalg er ikke stort, men det, der er, smager fint. Det er ikke nogen kulinarisk oplevelse, som inspirerer til at prøve nyt. Det er simpel og enkel kantine mad. Vi spiser her gerne igen, hvis vi kommer på disse kanter, fx i forbindelse med et kursus, men det er ikke en frokost, vi vil køre langt efter. De gennemskuelige priser er dog et plus.

Mad

Stemning

Mad: 1-5 Omnibus-logoer

- 1 Adr!
- 2 Frokosten glider kun lige ned
- 3 Ikke nogen kulinarisk oplevelse, men maden lukker munden på en knurrende mave
- 4 Glade smagsløg!
- 5 Mums! Her kommer jeg gerne igen ...

Stemning: 1-3 Omnibus-logoer

- 1 Kedeligt/holdt/overfyldt/mennesketomt
- 2 Fint nok, men ikke vildt spændende
- 3 Hyggeligt – gid, at frokostpausen aldrig sluttede!